

[Udenrigsministeren.]

regerings standpunkt i denne sag, har handlet under fuldt ansvar overfor forfatningen, har ikke krænket forfatningen, men har gjort, hvad det fandt bedst tjenligt for landet.

Men det er aldrig nogen skade til, at spørgsmål af denne karakter fremlægges til diskussion, til overvejelse. Man må blot være sikker på, at man helt kan overskue, hvad konsekvenserne af beslutningen vil blive, og vi mener altså ikke efter det, jeg her har søgt at redegøre for, at man kan acceptere beslutningen i den form, den foreligger i, fordi det vil medføre konsekvenser, som vi ikke er overbevist om, at de ærede forslagsstillere på forhånd har været klar over.

Jeg vil gerne, for at der ikke skal være nogen som helst tvivl om, hvorledes regeringens indstilling er til det principielle spørgsmål, som er rejst overfor rigsdagen, slutte med at sige, at regeringen ikke, hvis man fremsætter ønske derom, vil afslå at deltage i en drøftelse af disse problemer i et udvalg for at se, om det er nødvendigt at vedtage en beslutning herom, og også for at få fuld klarhed over, hvad der er til sigtet med dette forslag. Det vil vel være den rimeligste måde at behandle et på så mange måder vanskeligt og indviklet spørgsmål på.

Ordføreren for forslagsstillerne (Bertel Dahlgaard): Jeg takker den højtærede udenrigsminister for hans indlæg i diskussionen, selvom jeg ikke på ethvert punkt er enig med ham.

Jeg kunne for så vidt tage mit udgangspunkt i det, den højtærede minister begyndte med at sige, at regeringen og vel også de partier, der støttede regeringen, i september måned havde ønsket spørgsmålet her behandlet i rigsdagen — jeg går vel ikke for vidt, når jeg siger, at der ikke synes mig at være noget stort spring fra udtalelsen „at have ønsket det“ til at sige „burde normalt have gjort det“ —, men når den højtærede minister derefter sagde, at der blev ikke indgået forpligtelser, der ændrede det bestående statsretlige forhold, og i denne forbindelse i særlig grad fremdrog grundlovens § 18, er det selvfølgelig i sig selv rigtigt, hvis man henholder sig til ordene i denne grundlovsparagraf; men det er jo ikke det, det drejer sig om. De jurister, som den højtærede minister har rådført sig med, er, så vidt jeg kan forstå på den højtærede ministers udtalelser her, åbenbart gået ud fra, at jeg ville begrunde forespørgslen på en anden måde, end jeg gjorde. (Af-

brydelse af *udenrigsministeren*). Jo, det tror jeg nok, nu skal vi se.

Det, det drejer sig om, er ikke spørgsmålet om, hvorvidt man har foretaget noget, som er i direkte strid med grundlovens § 18 eller andre af de paragraffer, den højtærede minister nævnte. Her er ikke spørgsmål om paragraffernes ord. Her er tale om en ganske bestemt ting: om man har foretaget en handling, der mere eller mindre foregriber den danske rigsdags frie stilling overfor den beslutning, som man til sin tid skal tage under hensyn til bestemmelsen i grundlovens § 18. Det er sagen, og derfor var kærnen i de betragtninger, jeg gjorde gældende, også netop dette, at jeg tvivlede om, at nogen her i landet vil hævde, at Danmark står lige så frit overfor spørgsmålet til sin tid, når spørgsmålet bringes i relation til selve grundlovens § 18, efter at man principielt har tiltrådt enhedskommandoen. Det vil ingen sige, og her er det springende punkt. Hvis man erkender, at den danske rigsdag ikke står frit overfor spørgsmålet til sin tid, kan der ikke være tvivl om, at det er et spørgsmål, der burde have været fremdraget for offentligheden og behandlet her i det høje ting.

Jeg finder ikke, at de eksempler, som den højtærede minister fremdrog for at finde modargumenter mod mine betragtninger, var heldig valgt. Den højtærede minister talte om, at så ville regeringen eventuelt være hindret i at forelægge f. eks. et valglovsforslag. Ministeren argumenterede ud fra en fortolkning af begrebet statsretlig eller forfatningsretlig. For det første kan situationen meget vanskeligt komme til at foreligge med hensyn til forelæggelsen af et valglovsforslag, idet der jo i selve forelæggelsen ligger, at en valglovsændring kun kan ske her i rigsdagen, og den situation kan vel aldrig nogen sinde tænkes at komme til at foreligge, at forelæggelsen af et valglovsforslag foregriber rigsdagens frie stilling til sin tid med henblik på behandlingen af valgloven.

Men dertil kommer, at jeg rent formelt, juridisk må mene, at forelæggelsen af et valglovsforslag meget vanskeligt kan tænkes at falde ind under de ord, der anvendes her i forslaget til beslutning: „regeringshandling, der indebærer mulighed for o. s. v.“. Der er det vel nok indlysende, at med ordet: regeringshandling tænkes på en handling, der direkte eller indirekte forpligter landet, hvad der jo ikke er tale om i det tilfælde, her omtales. Et andet eksempel, som der for så vidt også efter min anskuelse var mere hold i, var spørgsmålet om behand-